

TIBETAN

Maximum Marks: 80

Time Allowed: Three hours

*(Candidates are allowed additional 15 minutes for only reading the paper.
They must NOT start writing during this time).*

Answer all questions.

The intended marks for questions or parts of questions are given in brackets [].

Question 1

[20]

Write a short composition in Tibetan in about 400 words on *any one* of the following topics.

གཤམ་གསལ་བཟོད་གཞི་གང་རུང་ཞིག་འདེམས་དགོས་པ་དང་ཚུམ་དེ་ཚོག་༥༠༠་ཙམ་བྲིས་དགོས།

- (i) རྩ་ནག་ལྷ་ཉན་ནས་ཐོན་པས་ཏྲ་ག་དབྱིབས་ནད་རིམས་(CoronaVirus) རྩ་ནག་པས་འཛམ་གླིང་གང་སར་གཞོན་ཤོད་ཚབས་ཆེན་བྱུང་བའི་སྐོར་བྲིས།
- (ii) ས་ག་ལྷ་བ་འི་ནང་པའི་དུས་ཆེན་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཕྱིས་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྐོར་བྲིས།
- (iii) བྱུང་རང་གིས་མཐོང་ཕྱིང་བའི་བརྒྱུན་(accident) ཞིག་བྱུང་བ་དང་དེའི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་མི་ཚོས་རོགས་རམ་ཇི་ལྟར་གནང་བའི་སྐོར་བྲིས།
- (iv) བྱུང་རང་གི་ད་བར་འགྲུལ་བཞུད་རིང་ཤོས་ (longest journey) བྱུང་བའི་སྐོར་བྲིས།

Question 2

[8]

Choose the correct option to translate from Tibetan to English.

གཤམ་གསལ་བོད་ཡིག་གི་བཟོད་པ་རྣམས་གང་གཟམ་བཏག་ཏེ་བྱིན་ཡིག་ནས་བྲིས་པའི་བཟོད་པ་ནས་
འདམས་ཏེ་བྲིས།

(i) ཟླ་དམན་རྣམས་ཀྱི་བལ་གྱི་བཟོས་པའི་ཕྱ་བ་ཕྱ་ཐུང་མེད་པ་རིང་པོ་གྱོན་གྱི་རེད།

- (a) The women wore short sleeveless woollen dresses.
- (b) The women wore red sleeveless woollen dresses.
- (c) The women wore black sleeveless woollen dresses.
- (d) The women wore long sleeveless woollen dresses.

(ii) ང་ལོ་དྲུག་སློབས་པའི་སྐབས་སུ་པ་ཡུལ་ནས་ཐོན་ཏེ་རྒྱ་གར་སློབས་པ་ཡིན།

- (a) At the age of six, I left my birthplace and reached India.
- (b) At the age of seven, I left my birthplace and reached India.
- (c) At the age of ten, I left my birthplace and reached India.
- (d) At the age of five, I left my birthplace and reached India.

(iii) དེར་བ་ཕྱུགས་བདུན་དང་མཚོ་མོ་བརྒྱད་ཡོད།

- (a) There were seven cows and eight dzomos.
- (b) There were eight cows and six dzomos.
- (c) There were six cows and seven dzomos.
- (d) There were eight cows and eight dzomos.

(iv) མདོ་ཁམས་ནི་བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཆགས་ཡོད།

- (a) Dokham is situated in the Southern part of Tibet.
- (b) Dokham is situated the Western part of Tibet.
- (c) Dokham is situated the Northern part of Tibet.
- (d) Dokham is situated the Eastern part of Tibet.

- (v) ལྷན་ཏུ་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྟ་སྟེ་ཆུང་ལོང་ཡོད།
- (a) The area of the place where I used to stay was about 35 feet square.
- (b) The area of the place where I used to stay was about 25 feet square.
- (c) The area of the place where I used to stay was about 15 feet square.
- (d) The area of the place where I used to stay was about 45 feet square.
- (vi) ཤར་ལྷན་ཏུ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་སེར་མོ་བའི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ཁང་ཡོད།
- (a) In the Eastern region, there were government offices and a school for Monk officials.
- (b) In the Western region, there were government offices and a school for Monk officials.
- (c) In the Southern region, there were government offices and a school for Monk officials.
- (d) In the Northern region, there were government offices and a school for Monk officials.
- (vii) འོད་ཀྱི་ལྷན་ཆོས་ཆེ་ཤོས་ནི་དཔོན་པ་ཏ་ཅང་མང་ཤོས་ཡོད།
- (a) The most remarkable thing about Tibet was the large number of prayer wheels.
- (b) The most remarkable about Tibet was the large number of stupas.
- (c) The most remarkable about Tibet was the large number of monastic schools.
- (d) The most remarkable about Tibet was the large number of monasteries.
- (viii) དེད་ཅག་གི་ཡི་གེ་འདི་ཡང་འབྲུང་ལྷན་ཏུ་གསར་ནས་བྱུང་བ་རེད།
- (a) Indeed, our writing was derived from Mongolia.
- (b) Indeed, our writing was derived from India.
- (c) Indeed, our writing was derived from China.
- (d) Indeed, our writing was derived from Nepal.

Translate the following passage from Tibetan to English.

གཤམ་གྱི་ལེ་ཚན་དེ་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ལ་སྒྱུར་ཅིག།

ང་ཚོའི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྤངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སོ་ནམ་ཡིན་ཀྱང་། ཏྲ་དང་། བ་ཕྱགས་སོགས་ཀྱང་གསོ་ཉེར་དང་།
 ཚལ་ཞིང་ཡང་འདེབས་ལས་བྱེད། སྤྱིར་བཏང་ཞིང་ལས་བྱེད་མི་ལྔ་ཡོད་ཀྱང་ལས་ཀ་མང་ཆེ་བ་ནང་མི་
 རང་གིས་བྱེད་ཅིང་། རྟོན་དབྱིད་ཞིང་འདེབས་པ་དང་། བཙུག་མ་རྩ་སྐབས་ཉིན་ཤས་རིང་བྱི་ནས་མི་༡༥
 ནས་༤༠བར་ལས་མིར་སྐྱེས་ཏེ་སྐྱ་རྩན་སྒོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་གྲོང་ནང་བྱི་ཚང་གཞན་ཞིག་ལ་ལས་ཀ་
 ལག་བོ་ཡོད་ན་ཕར་རྒྱུར་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུའི་ལྷགས་སོལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་དང་རྒྱུད་རྒྱུའི་
 སྐབས་ཨ་མ་ལགས་ཀྱིས་རྒྱབ་ལ་བསྐྱམས་ཏེ་ཞིང་ལས་སར་ཕེབས་ཏེ་ཞིང་ལས་གནང་སྐབས། ཞིང་གི་
 མཐའ་ལ་རྒྱག་པ་ཞིག་ཏུ་ཉི་གདུགས་བསྐྱུར་ཏེ་དེའི་བསེལ་གྱི་འོག་ལ་གཉིད་འཇུག་གི་ཡོད།
 ང་ཚོའི་ཁང་པ་དེ་གྲུ་བཞི་ཐོག་གཅིག་མ་དགྱེལ་དུ་རྩོ་གཙམ་དང་ཚིག་མང་ལ་རྩོ་དང་།
 ཐོད་ཆར་སོ་ཕག་གིས་བརྒྱབ་ཡོད། ཐོག་ཁའི་མཐའ་ལ་གཡུ་ཚེ་འི་ཁ་བད་དང་རྒྱལ་སྐོ་ཉེ་བའི་ཁ་སྐོ་
 རོས་སུ་ཨ་མས་སྐྱེ་རིར་བསྟན་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ལྷགས་སོལ་ལྟར་མདུན་སྐོའི་ཐོད་དུ་མདུང་དར་དང་།
 རྩོ་གཙམ་དགྱེལ་དུ་དར་ཆེན་རིང་བོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། ཁང་རྒྱབ་ལ་ཏྲ་ར། བ་ར། སྐོ་ཁར་འདོགས་བྱི་ཞིག་
 བཏགས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་ཁང་པའི་ནང་གཞན་དག་གང་བྱུང་མི་ཡོང་བའི་བྱུང་རེད།

Question 4

[8]

Choose the correct option to translate from English to Tibetan.

གཤམ་གསལ་ ཕྱིན་ཡིག་གི་བརྗོད་པ་ནམས་གང་གཟུང་བཞག་ཏེ་ཤོད་ཡིག་ནས་བྲིས་པའི་བརྗོད་པ་ནས་
འདེམས་ཏེ་བྲིས།

- (i) I do not know what has happened to the historical marvels of Potala.
- (a) སོ་བུང་སོ་བུ་ལ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་ལེགས་སོ་ངོ་ཚར་ཅན་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་ད་ལྟ་གང་བྱུང་བ་
དེ་ངས་ཏེ་གོ་ཡོད།
 - (b) སོ་བུང་སོ་བུ་ལ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་ལེགས་སོ་ངོ་ཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ལ་ད་ལྟ་གང་བྱུང་བ་
ཚང་མས་ཏེ་གོ་རེད།
 - (c) སོ་བུང་སོ་བུ་ལ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་ལེགས་སོ་ངོ་ཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ལ་ད་ལྟ་གང་བྱུང་བ་
ཚང་མས་ཏེ་གོ་མ་རེད།
 - (d) སོ་བུང་སོ་བུ་ལ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་ལེགས་སོ་ངོ་ཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ལ་ད་ལྟ་གང་བྱུང་བ་
དེ་ངས་ཏེ་གོ་མིན།
- (ii) I played on the edge of the lake and nearly drowned myself twice.
- (a) ལྷ་ཚོང་མཚོའུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཁར་རྩེད་མོ་ཅེ་སྐབས་ཐངས་གཉིས་ཙམ་སྤང་གྲབས་བྱུང་
ལྷོད།
 - (b) ལྷ་ཚོང་མཚོའུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཁར་རྩེད་མོ་ཅེ་སྐབས་ཐངས་གསུམ་ཙམ་སྤང་གྲབས་བྱུང་
ལྷོད།
 - (c) ལྷ་ཚོང་མཚོའུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཁར་རྩེད་མོ་ཅེ་སྐབས་ཐངས་བཞི་ཙམ་སྤང་གྲབས་བྱུང་
ལྷོད།
 - (d) ལྷ་ཚོང་མཚོའུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཁར་རྩེད་མོ་ཅེ་སྐབས་ཐངས་གཅིག་སྤང་གྲབས་བྱུང་ལྷོད།

- (iii) The fish would rise to the surface expectantly when they heard my footsteps.
- (a) ཚུ་དེའི་ཉ་དེ་ཚོས་ངེད་རང་གི་དྲོག་སྐྱ་མ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུ་ཁར་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད།
- (b) ཚུ་དེའི་ཉ་དེ་ཚོས་ངེད་རང་གི་དྲོག་སྐྱ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུ་ཁར་ཐོན་ཡོང་གི་མེད།
- (c) ཚུ་དེའི་ཉ་དེ་ཚོས་ངེད་རང་གི་དྲོག་སྐྱ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུ་ཁར་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད།
- (d) ཚུ་དེའི་སྐལ་པ་དེ་ཚོས་ངེད་རང་གི་དྲོག་སྐྱ་མ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུ་ཁར་ཐོན་ཡོང་གི་མེད།
- (iv) Between my lessons, I could walk and run among the flowers and orchards.
- (a) ངེད་རང་སློབ་སྦྱོང་གི་བར་མེད་ལ་མེ་ཉྱལ་དང་ཤིང་སྤོང་ཡོད་སར་ཉལ་བསྐྱད་གྱི་ཡོད།
- (b) ངེད་རང་སློབ་སྦྱོང་གི་བར་མེད་ལ་མེ་ཉྱལ་དང་ཤིང་འབྲས་སྤོང་པོ་ཡོད་སར་ལ་ཕར་ཚུར་
རྒྱགས་གྱི་ཡོད།
- (c) ངེད་རང་སློབ་སྦྱོང་གི་བར་མེད་ལ་མེ་ཉྱལ་དང་ཤིང་འབྲས་སྤོང་པོ་ཡོད་སར་ལ་ཕར་ཚུར་
རྒྱགས་གྱི་མེད།
- (d) ངེད་རང་སློབ་སྦྱོང་བར་མེད་ལ་མེ་ཉྱལ་དང་ཤིང་འབྲས་སྤོང་གི་ཡོད།
- (v) China, Mongolia, East Turkestan are in the east and north.
- (a) ཤར་དང་ལྷོ་ལ་རྒྱ་ནག་དང་སོག་པོ་ཤར་ཏུར་ཀེ་སི་ཐན་བཅས་ཡོད།
- (b) ཤར་དང་བྱང་ལ་རྒྱ་ནག་དང་སོག་པོ་ཤར་ཏུར་ཀེ་སི་ཐན་བཅས་ཡོད།
- (c) ཤར་དང་སྤོ་ལ་རྒྱ་ནག་དང་སོག་པོ་ཤར་ཏུར་ཀེ་སི་ཐན་བཅས་ཡོད།
- (d) ལྷོ་དང་ལྷོ་ལ་རྒྱ་ནག་དང་སོག་པོ་ཤར་ཏུར་ཀེ་སི་ཐན་བཅས་ཡོད།

- (vi) On the west, Pakistan, Afghanistan and the Soviet Union are also close to us.
- བྱང་ཕྱོགས་སུ་པ་གི་སི་ཐན་དང་ཨ་འཇུག་ནི་སི་ཏན་ཨུ་རུ་སུ་བཅས་ཀྱང་ཐག་ཉེ་ཡོད་པ་རེད།
 - ཤར་ཕྱོགས་སུ་པ་གི་སི་ཐན་དང་ཨ་འཇུག་ནི་སི་ཏན་ཨུ་རུ་སུ་བཅས་ཀྱང་ཐག་ཉེ་ཡོད་པ་རེད།
 - ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་པ་གི་སི་ཐན་དང་ཨ་འཇུག་ནི་སི་ཏན་ཨུ་རུ་སུ་བཅས་ཀྱང་ཐག་ཉེ་ཡོད་པ་རེད།
 - རྒྱ་བོད་ཕྱོགས་སུ་པ་གི་སི་ཐན་དང་ཨ་འཇུག་ནི་སི་ཏན་ཨུ་རུ་སུ་བཅས་ཀྱང་ཐག་ཉེ་ཡོད་པ་རེད།
- (vii) Tibet has many neighbouring countries.
- བོད་ཐག་ཉེའི་བྱིས་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཡོད།
 - བོད་ཐག་ཉེའི་བྱིས་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཡོད།
 - བོད་ཐག་ཉེའི་བྱིས་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ལྔ་ཡོད།
 - བོད་ཐག་ཉེའི་བྱིས་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་མེད།
- (viii) There is still a resemblance between Persian and Tibetan dress.
- པར་ཤ་དང་བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཡོད་འདུག།
 - པར་ཤ་དང་བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཡོད་མི་འདུག།
 - རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཡོད་འདུག།
 - འབྲུག་དང་བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཡོད་འདུག།

Question 5

[12]

Translate the following passage from English to Tibetan.

གཤམ་གསལ་ བརྗོད་བྱ་འདི་བོད་ཡིག་ཐོག་ལ་ཕབ་སྐྱར་དགོས།

It seems to be significant to the search party (གལ་ཆེན་པོ་) that some years back, the Thirteenth Dalai Lama (རྒྱ་ལའི་སྐ་མ་) had stayed at the monastery of Karma Rolpa Dorje (ཀམ་རོལ་པ་རྡོ་རྗེ་). He was on his way back from China. The Dalai Lama had been welcomed there by the incarnate lama of the monastery. He had received homage and obeisance (གུས་འདུད་) from the people of the village. My father was nine years old at that time. The Dalai Lama had left a pair of his boots or *jachhen* (ཞབས་ཕྱགས་འཇའ་ཆེན་) behind the monastery. He had also visited the house where I was born and remarked that it was a beautiful place. By all these facts, the search party (ཡང་སྲིད་འཚོལ་མི་) was fully convinced (ཡིད་ཆེས་) that the reincarnation (ཡང་སྲིད་) had been discovered. They had reported all the details to Lhasa by telegram (ཏར་ལམ་). There was only one telegraph line in Tibet, from Lhasa to India. Hence, the message had to be sent in code from Silang (བྱི་ལིང་) through China and India. By the same route an order came back to take me once to the Holy City (ལྷ་ས་).

Question 6

Read the passage given below carefully and answer the questions that follow in Tibetan.

གཤམ་གྱི་བརྗོད་པ་འདི་དག་གང་གཟབ་བསྐྲུགས་ཏེ་འོག་གི་དྲི་བ་ཁག་གི་ལན་ནོར་བ་བྲིས།

ཁོ་བོ་ལོ་དྲུག་ནས་སློབ་སྦྱོང་འགོ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་སྡེས་ནི་དུས་རབས་མང་པོའི་གོང་ནས་
ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གནའ་སྐོལ་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཤིང་། དེས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྦྱོང་ཚུལ་བཟང་པོ་དང་།
བསམ་པའི་ཚུ་ཚད་མཐོན་པོར་གནས་ཐུབ་པ་ལ་ད་བར་ཕན་ལུས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེང་སང་
འཇམ་སྐྱིང་གི་རིག་གནས་གསར་པའི་ཆ་ནས་ཚན་རིག་སོགས་ལག་ལེན་མ་བྱས་པའི་སྦྱོན་ཕན་བྱ་ཡོད།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཉེ་ཆར་མ་གཏོགས་བོད་རང་ལེ་གཙང་རྩུ་དུ་བསྐྱད་པ་དེའི་རྒྱུ་རེད། བོད་མི་རྣམས་
ཀྱི་རྩ་བའི་བསམ་པའི་འབྱེར་སོ་ནི་ཡོན་ཏན་སྣེ་མང་པོའི་ཐོག་སློ་རྒྱ་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུའི་འདུན་པ་

ཡོད་ཅིང་། མི་སྐྱའི་སློབ་སྦྱོང་མཐོ་རིམ་ཁག་ནང་སློབ་གར་འབྲེལ་ཚུལ་། སྐར་ཅིས། མངོན་བརྗོད།
 ཟླུ་སྦྱོང་། སློབ་དག་བཅས་རིག་གནས་རྒྱུ་བ་ལྟ་ཡོད། དེ་རྣམས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་མི་སྐྱའི་གཅང་
 མིན་པར་སེར་མོ་བའི་ནང་ནས་ཀྱང་གོང་ཁོངས་ནས་ཁག་རེ་གཉིས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་མང་
 ཆེས་སྐར་ཅིས་དང་། སློབ་དག། ཟླུ་སྦྱོང་སོགས་འདེམས་གྱི་རེད། ཆོས་བྱེད་དགེ་འདུན་ཁོངས་གྱིས་
 གཙོ་བོར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་གསོ་བ་རིག་པ་དང་། སྐྱ་རིག་པ། གཏུན་ཚིགས་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ།
 རང་རིག་པ་སྟེ་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་མཚན་ཉིད་བཅས་ལ་མཐོ་བའམ། ཆེ་བའི་རིག་གནས་སློབ་ཚན་ལྟ་བུར་
 དེ་ཚོའི་ཁོངས་ནས་མཐའ་མ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན།

- (i) ཚན་རིག་ལག་ལེན་མ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ། [5]
- (ii) རིག་གནས་ཆེ་བའི་ལྷ་གང་དང་གང་ཡིན་། ། དེ་དག་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་གང་ཡིན། [5]
- (iii) རིག་གནས་རྒྱུ་བའི་ལྷ་ཡི་ནང་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་གང་འདེམས་གྱི་ཡོད། [5]
- (iv) མི་སྐྱའི་སློབ་སྦྱོང་མཐོ་རིམ་ཁག་ནང་ནས་གང་དང་གང་ཚུལ་ཡོད། [5]